БАШҠОРТ ТЕЛЕ ДӘРЕСЕ.

5 КЛАСС

Тема:Фразеологик берәмектәр.

Һаумыһығыҙ!
Минең исемем Дим.
Минең иң яҡын дуҫым бар .
Унық исеме Айнур. Беҙҙең аранан
елдә үтерлек түгел ине. Бер к

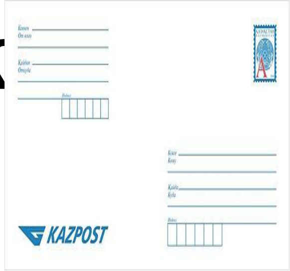

беҙ бәхәсләшеп киттек.
Һуғышып китә яҙҙыҡ.
Беҙ хәҙер
эт менән бесәй кеүек йәшәйбеҙ.
Һеҙҙән кәңәш һорайым.Миңә нисек
дуҫым менән **уртаҡ тел** табырға?

Ожегов һүҙлегендә былай тип әйтелгән:

- “Фразеология совокупность устойчивых оборотов речи и выражений, свойственных данному языку.

- Красивые, напыщенные фразы, скрывающие бедность и лживость содержания.

(Фразеологизм или фразеологическая единица- устойчивое по составу и структуре, лексически неделимое и целостное по значению словосочетание или предложение.)

“ҠАРҒА” ТИҘӘЙТКЕСЕН ӘЙТЕҮ.

ҠАРА ҠАРҒА ҠУНҒАН ҠАРҒА,
ҠАРҒА ҠУНҒАН АҠ ҠАРҒА.
ШУЛ ҠАРҒАНЫ ҠАРАР ӨСӨН
ҠАРҒА ЙЫЙЫЛҒАН ҠАРҒА.

АШ ҺАЛЫУ

ҠҮҘ ҺАЛЫУ

ИКМӘК ҺАЛЫУ,ИТ ҺАЛЫУ, ШӘКӘР ҺАЛЫУ-ИРЕКЛЕ ҺҮҘБӘЙЛӘНЕШТӘР.

КҮҘ ҺАЛЫУ(БРОСИТЬ ВЗГЛЯД)-
НЫҒЫНҒАН ҺҮҘБӘЙЛӘНЕШ.

Баш ватыу(ломать голову)	уйлау
Ең һыҙғанып(засучив рукава)	тырышып
Ҡуян йөрәк(заячье сердце)	ҡурҡаҡ
Ауыҙы ҡолағына еткән(рот до ушей)	ШАТ

«СӘХНӘ ОҪТАЛЫҒЫ»

ЯЛ МИНУТЫ.

ҠАҘҘАР КЕҮЕК ЙӨҘӘЙЕК,
ҠОШТАР КЕҮЕК ОСАЙЫҠ,
ҠУЯН КЕҮЕК ҺИКЕРӘЙЕК,
АЙЫУ КЕҮЕК АТЛАЙЫҠ.
АТТАР КЕҮЕК ЕЛӘЙЕК,
БЕСӘЙ КЕҮЕК
ҺУҘЫЛАЙЫҠ,
ҺӘМ УРЫНҒА УЛТЫРАЙЫҠ.

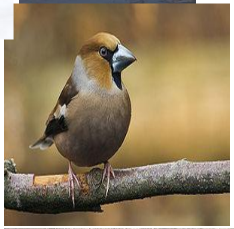

БАШҠОТ ҺӘМ РУС ТЕЛДӘРЕНДӘ БУЛҒАН ОҠШАШ ФРАЗЕОЛОГИЗМДАРҘЫ ТАБАЙЫҠ

- Кәкре ҡайынға терәтеү.
- Танау күтәреү.
- Һыуҙы иләк менән ташыу.
- Елгә осороу
- Баш ҡайнатыу
- Бәхеткә ҡаршы
- Күҙ асып йомғансы

- Задрать нос.
- Обвести вокруг пальца.
- Носить воду в решете.
- Морочить голову.
- Пустить на ветер.
- В мгновение ока.
- К счастью

"Аҙашҡан һүҙҙәр"

ЙОМҒАҠЛАУ.РЕФЛЕКСИЯ.

1.Нығынған һүҙбәйләнештәр нисә мәғәнә
 белдерә?
А) бер;   Б)3-4;   В)белдермәй;

2.Нығынған һүҙбәйләнештәр һөйләмдә ниндәй роль уйнай?
А)Һөйләмде образлы итә,телмәрҙе байыта.
Б) Бер ниндәй ҙә үҙгәреш юҡ.
В)Фекерҙе үҙгәртә.

3.Нығынған һүҙбәйләнештәрҙең килеп сығышы.
А) Фразеологик һүҙлектән.
Б)Халыҡ теле,халыҡ ижады,рус теленән ингән.
В) Ғалимдар тарафынан махсус сығарылған.

Өйгә эш.

Дим исемле малайға фразеологик берәмектәр ҡулланып хат яҙырға. (Ҡулыңды төшөрмә- не распускать руки,уртаҡ тел табырға- найти общий язык, күҙгә-күҙ терәшеп- поговорить с глазу на глаз, танауыңды төшөрмә- не вешать нос.